

Socialdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag att utveckla metoder och vägledning för arbetet med personer som utövar våld mot närstående

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att ge Socialstyrelsen i uppdrag att utveckla metoder för arbetet med personer som utövar våld mot närstående och som inte är föremål för insatser inom kriminalvården. Uppdraget syftar till att utveckla det förebyggande arbetet riktat till personer som utövar våld mot närstående. Metodutvecklingen ska ligga till grund för kunskapsstöd och en vägledning för socialtjänsten och andra berörda verksamheter. I uppdraget ingår att sprida den vägledning som tas fram samt att förvalta de metoder som utvecklats.

I uppdraget ingår också att identifiera metoder för att utveckla kommunernas samverkan med Kriminalvården och Statens institutionsstyrelse för att fånga upp och motivera de personer som genomgått behandling på anstalt eller på institution att fortsätta denna.

Uppdraget ska pågå under perioden 2012–2014 och medel som avsätts för uppdraget uppgår totalt till 13 000 000 kronor. Socialstyrelsen får för uppdragets genomförande disponera högst 3 000 000 kronor under 2012 och 5 000 000 kronor under 2013 samt 5 000 000 kronor under 2014. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet, anslaget 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder, anslagsposten 8 Särskilda jämställdhetsåtgärder – del till Socialstyrelsen. Socialstyrelsen ska senast den 20 september 2013 lämna en delrapport till Regeringskansliet (Socialdepartementet och Utbildningsdepartementet). Socialstyrelsen ska vidare senast den 27 mars 2015 lämna en slutrapport om hur uppdraget i sin helhet har genomförts, inklusive en ekonomisk redovisning som inkluderar samtliga administrativa kostnader, till Regeringskansliet (Socialdepartementet och med kopia till Utbildningsdepartementet). Rapporterna ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Socialstyrelsen ska samråda med relevanta myndigheter såsom Rikspolisstyrelsen (särskilt i fråga om att ta fram riskbedömningsinstrument), Brottsoffermyndigheten, Uppsala universitet (Nationellt centrum för kvinnofrid), Ungdomsstyrelsen, Kriminalvården, Statens institutionsstyrelse och länsstyrelserna samt andra berörda aktörer så som Centrum för Andrologi och Sexualmedicin vid Huddinge Sjukhus. När det bedöms nödvändigt ska samverkan även ske med Sveriges Kommuner och Landsting.

Skälen för regeringens beslut

Insatser som riktar sig till dem som utövar våld mot närstående är en viktig del i arbetet för att bekämpa och förebygga denna brottslighet, bland annat våld mot kvinnor och barn samt andra närstående. Regeringen vill att det utvecklas kunskapsbaserade och mer enhetliga metoder och arbetssätt som kan användas i socialtjänsten vid insatser för våldsutövare, främst till män som utövar våld. De metoder som utvecklas ska beakta de närståendes behov av trygghet och säkerhet. Till socialtjänstens uppgifter hör att verka för att den som utsatts för brott och dennes närstående får det stöd och den hjälp de är i behov av. Detta innebär bl.a. att respektive person i en familj får den hjälp och det stöd som den personen behöver. Inom socialtjänsten och i andra verksamheter arbetar man i dag med olika metoder för personer, främst män, som utövar våld.

Socialstyrelsen har haft regeringens uppdrag att utvärdera metoder och arbetssätt i socialtjänstens arbete med våldsutövande män. I juni 2010 presenterades en utvärdering av behandling av män som utövar våld i nära relationer (dnr S2007/6077/FST). I oktober 2011 redovisade Socialstyrelsen i en förstudie förslag till åtgärder inom en treårsperiod för att utveckla metoder, kunskapsstöd och vägledning till socialtjänsten för insatser till våldsutövare (dnr S2011/1233/FST). Socialstyrelsen betonar vikten av att ha en helhetsbild i arbetet och lämnar även förslag på insatser för att förbättra stöd och skydd för de personer som utsatts för våld. Av utvärdering och förstudie framgår bland annat att det saknas evidensbaserade behandlingsmetoder för våldsutövare och Socialstyrelsen betonar vikten av motivationsarbete för att män ska söka sig till behandling samt att behandling ska finnas lätt tillgänglig. Det framgår även av utvärderingen och förstudien att det finns behov av att berörda verksamheter utvecklar dokumentation och uppföljning av genomförda insatser samt behov av utprovade riskbedömningsinstrument för att bedöma risken för våld. Sammantaget utgör detta skäl till uppdraget som omfattar fyra samverkande delar. Uppdraget är ett led i regeringens arbete med att förebygga mäns våld mot kvinnor inklusive hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer.

Närmare om uppdraget

Uppdraget består av fyra delar:

1. Utveckling av en metod för att motivera dem som utövar våld mot närstående att frivilligt delta i behandling för sin våldsamhet.
2. Utveckling och prövning av ett socialtjänstanpassat behandlingsprogram för våldsutövarna, t.ex. med utgångspunkt från IDAP (Integrated Domestic Abuse Programme).
3. Genomförande av en försöksverksamhet för att ta fram en modell för att förbättra säkerheten för närstående till våldsutövaren. Syftet ska vara att skapa en fungerande partnerkontaktverksamhet baserad på frivillighet och som beaktar säkerheten för våldsoffren, inklusive systematisk riskbedömning i kommunerna. I arbetet ska det ingå att ta fram en manual för partnerkontaktverksamheten och riskbedömningsinstrumenten.
4. Utveckling av en modell för lokal uppföljning av verksamheter som riktar sig till personer som utövar våld mot närstående och som är baserad på systematisk och kontinuerlig dokumentation av uppgifter om behandlingens resultat samt insatsernas kvalitet och omfattning. Detta arbete ska ske samordnat med liknande utvecklingsarbete om lokal uppföljning.

Uppdraget ska i relevanta delar genomföras i enlighet med de förslag som Socialstyrelsen lämnat i rapporten *Arbete mot våld i nära relationer* (Socialstyrelsen, 2011).

På regeringens vägnar

Maria Larsson

Jessica Lundahl

Kopia till

Justitiedepartementet/PO, KRIM, L5

Finansdepartementet/Ba

Utbildningsdepartementet/JÄM, UC, UH

Regeringskansliets förvaltningsavdelning/Ek

Regeringskansliets internrevision

Brottsoffermyndigheten

Kriminalvården

Rikspolisstyrelsen

Statens institutionsstyrelse

Ungdomsstyrelsen

Länsstyrelserna

Sveriges Kommuner och Landsting

Uppsala universitet (Nationellt centrum för kvinnofrid)